

EL LLENGUATGE

Rodar el cap

La forma substantiva «vertig» és sens dubte un barbarisme inacceptable: no és sinó l'adaptació al català de la forma del castellà «vértigo».

Segons Moll, des d'un punt de vista etimològic es podria admetre, si de cas, la forma *vertic*, és a dir, un mot agut, amb l'accent tònic sobre la *i*, talment com, de fet, la forma del castellà, pròpiament, no hauria d'ésser esdrúijola sinó plana. El cas és, però, que l'única forma catalana normativament admesa és *vertigen*, de la qual el Diccionari Fabra dona la definició següent: «Rodament de cap, esp. en sentit figurat: torbament del judici que fa que hom es mogui per impuls no en possessió de si mateix». Derivats de *vertigen* són *vertiginós* i *vertiginosament*. La Gran Enciclopèdia Catalana, que també admet només *vertigen* — amb el derivat *vertiginós* —, des-entolupa la primera de les definicions del Fabra: «Alteració del sentit de l'equilibri, caracteritzada per una sensació de rodament de cap», a què afegeix una breu explicació de caràcter enciclopèdic:

Però, tal com també indica el Diccionari Alcover-Moll, la forma *vertigen* és exclusivament literària, del tot inusitada en la llengua parlada. Això, és clar, no vol pas dir que no s'hi pugui introduir, talment com s'hi han introduït i s'hi introdueixen continuament tot de formes procedents de la llengua culta. De fet, avui ja és possible de sentir dir aquesta forma, però només a persones d'expressió molt acurada, com a resultat de la correcció del castellanisme «vértig». Ara, al costat de la forma culta i del barbarisme, no deixa d'existir la forma autèntica genuïna i popular, que no és altra que la locució substantiva amb què el Fabra, tal com hem transcrit, inicia la definició de *vertigen*: *rodament de cap*. Com que actualment, com també ja hem indicat, en el nostre llenguatge col·loquial abunden ja les formes cultes, hom pot optar sense pensar-s'hi gaire per la que cregui més convenient o la que escaigui més a cada frase, però si es vol servir d'un llenguatge essencialment popular, fluid i espontani — tal com convé, per exemple, en els diàlegs de les obres narratives — cal que tingui en compte la segona solució. I, encara més, per mitjà de frases verbals, més pròpies de la nostra llengua que no pas les nominals. Volem dir: més que no pas *Tinc un rodament de cap*, la nostra expressió espontània seria *Em roda el cap*. Anàlogament, *Mirar-ho de ian amunt fa rodar el cap*, *Aviat li roda el cap*.